

ZOMER
2021

**We
zijn
er.**

Race for Refugees

Gevlucht gezin
fietst voor Syrië

ZOA-huwelijk
JOOP EN RINA WERKEN
8000 KM VAN ELKAAR

GERRIANNE IN JEMEN

**'Ik hou vol voor
de mensen'**

NOODHULP-
MEDEWERKER
HIELKE:

**'Het is nog
heel gevaarlijk
in Ethiopië'**

Niet wegkijken!

DE VERGETEN LIJST VAN 2021

ZOAC
van noodhulp
naar wederopbouw

INHOUD

14 De Vergeten Lijst

Vijf landen waar de wereld de andere kant op kijkt

6

Hij werkt in Zuid-Sudan
zij in Afghanistan:
hoe doen ze dat?

11

Gerriannes ontmoetingen in Jemen

16

Vluchtelingenstroom
Ethiopië houdt aan

22

FIETSEN VOOR SYRIË

- 3 Voorwoord
- 4 Uit het nieuws
- 10 ZOA-nieuws
- 18 In memoriam: onze collega in Tigray
- 19 ZOA vertrekt uit Sri Lanka
- 25 Ondernemers zetten zich in voor 'vergeten' vluchtelingen
- 26 2020 in cijfers
- 27 Jenneke verkoopt smoothies voor Jemen

Laten wij hen vooral niet vergeten!

Op het moment dat ik dit schrijf, zitten we volop in de derde coronagolf. Het aantal opnames neemt elke dag toe. Thuiswerken is nog steeds het dringende advies. Toch gloort er licht aan de horizon.

De derde golf lijkt minder hevig dan verwacht, steeds meer mensen worden ingeënt en versoepelingen zijn in zicht. Ook de verkiezingsuitslag houdt ons bezig. Hoe nu verder na het debacle met de verkenner? Het vertrouwen in de politiek is geschaad. Hoe zal de formatie uitpakken?

In veel landen waar wij als ZOA werken, zijn vrije verkiezingen en kabinetsformaties iets waar de burgers alleen van kunnen dromen. Ook COVID-19 houdt de meeste mensen niet bezig. Als je geen dak boven je hoofd hebt, en als je geen inkomen hebt om eten voor je kinderen te kopen, dan zijn dát de zaken waar je wakker van ligt. Dan speelt corona 'slechts' een bijrol. Toch horen we weinig van wat hen bezighoudt. Het leed in landen zoals Burundi en Colombia gaat grotendeels aan ons voorbij. Het zijn de zogeheten vergeten crises of stille rampen.

Ik wil u aanmoedigen de mensen daar niet te vergeten. Terecht dat we ons zorgen maken over de dingen die in ons eigen land gebeuren. Tegelijkertijd is het goed om oog te houden voor onze naasten ver weg. Zij kunnen niet terugvallen op sociale voorzieningen en coronasteun.

Ze zijn vaak volledig afhankelijk van hulp van buitenaf. Maar samen kunnen wij er voor hen zijn! Samen kunnen we hoop en perspectief bieden.

Juist ook in deze tijd waarin wij onze eigen zorgen hebben. Laten we hen vooral niet vergeten!

Chris Lukkien
Algemeen Directeur ZOA

'Als je geen dak boven je hoofd hebt, dan lig je dáár wakker van'

'Deze vluchtelingen en ontheemden hebben werkelijk gebrek aan alles: schoon drinkwater, voedsel, onderdak, kleding en matrassen om op te slapen'

– Noodhulpmedewerker Hielke Zantema na een bezoek aan Tigray

ZWEMMEN NAAR VEILIG GEBIED

De Tekeze-rivier is de laatste horde die vluchtelingen uit het Ethiopische Tigray moeten nemen voor ze in het Sudanese grensplaatsje Hamdayet aankomen. Hoe grillig de rivier ook, het is misschien wel het makkelijkste obstakel van de vlucht. Ethiopiërs die de kampen in Sudan bereiken vertellen ons over executies onderweg, vermiste familieleden, willekeurige bombardementen, honger en dorst. Na de gruwelijke tocht wacht ze een onzekere tijd in overbevolkte vluchtelingenkampen.

ZOA-huwelijk: Joop werkt in Zuid-Sudan, Rina in Afghanistan

‘Onze roeping is om hoop te brengen in hopeloze landen’

Ze zijn getrouwd, werken beiden voor ZOA, maar wel op ruim 8000 kilometer afstand van elkaar. Joop Teeuwen is landendirecteur in Zuid-Sudan en zijn vrouw Rina werkt in Afghanistan. “Ik tel de dagen en uiteindelijk zelfs de uren af naar ons weerzien.”

TEKST KLAASJAN BAAS // FOTO'S JACO KLAMER EN LIEUWE DE JONG, ZOA

De Afghaanse hoofdstad Kabul

Na twee maanden gescheiden te zijn geweest, ontmoetten jullie elkaar dit voorjaar weer op Schiphol. Hoe is zo'n hereniging? Joop: “Dat is uiteraard heel gaaf. Het was wat spannender dan normaal vanwege de reisbeperkingen door corona. De tijd samen is echter vrij kort, we hebben slechts twee weken. Dat maakt dat je wat intensiever wilt genieten van de tijd die je samen hebt.”

Zet je een knop om of kijk je echt uit naar de hereniging?

Rina: “Absoluut dat laatste. Ik tel de dagen en uiteindelijk zelfs de uren af.”

Hoe houd je het dan vol als je elkaar zo mist?

Rina: “We beeldbellen bijna elke dag - ook al is het maar heel kort als we moe zijn. Het gaat erom dat we elkaar vertrouwen en respecteren. Ik zou het moeilijker vinden om nu bijvoorbeeld in mijn eentje in Nederland te zitten, terwijl Joop in Zuid-Sudan zit. Ik ervaar in Afghanistan veel voldoening in mijn werk. Daardoor is het in balans.”

Joop: “Rina is in Afghanistan echt op haar plaats. Haar werk is haar passie.” In 2002 verhuist het hele gezin Teeuwen

naar Afghanistan om daar te wonen en te werken. Als ze in 2009 besluiten dat het voor de kinderen beter is om terug te keren naar Nederland, blijft Joop in Afghanistan achter voor ZOA.

Rina: “Terugkijkend op die periode – zeker de eerste twee jaar – waren het echt geen leuke jaren. Maar op een gegeven moment zet je je eroverheen. Ik ben toen een studie gaan doen. Een master in International Development en dat was voor mij levensreddend. Dan heb je weer een daginvulling, je zit met gelijkgezinden in de klas, heel internationaal.”

Joop: “Ik zat toen alleen in Afghanistan. Dat was lastig. Ik ben wel meer introvert en kan prima tegen alleen zijn. In Nederland waren we echter net verhuisd en zaten we ook met dingen als een verbouwing, die Rina in haar eentje moest managen. De hele situatie was inderdaad zeker niet ideaal. Maar je gaat er toch aan wennen.”

ZUID-SUDAN

Deze zomer is Zuid-Sudan jarig: in juli is het precies tien jaar geleden dat het jongste land van Afrika zich afsplitste van Sudan. Maar er is weinig reden voor feest:

‘Ik heb een haat-liefde verhouding met Afghanistan’

– Rina

gewapende conflicten, overstromingen en hongersnood hebben een groot deel van de bevolking op de vlucht doen slaan naar buurlanden, terwijl ook de achterblijvers weinig hoop hebben voor de toekomst van hun land. Niet voor niets prijkt Zuid-Sudan op plek vier van de ‘Vergeten Lijst’ (pagina 14).

Wat is van al deze ellende de grootste ramp voor Zuid-Sudan?

Joop: “Onlangs vroegen we in dit land rond wat de drie grootste noden waren en het antwoord was: voedsel, voedsel, voedsel. Dat is wat de gewone man in het leven van alledag merkt van de rampen: een leeg bord. Overstromingen spoelen het zaaizaad

'De drie grootste noden in Zuid-Sudan zijn voedsel, voedsel en voedsel'

– Joop

en de vruchtbare toplaag weg. Dus een overstroming leidt tot voedselonzekerheid. Er is ook steeds meer gewapend geweld door veediefstallen. Als je wilt trouwen, betaal je een aantal koeien als bruidsschat. Als je die niet hebt, ga je ze stelen in een ander dorp. De groep waarvan vee gestolen is, wordt opgejut om wraak te nemen. Zo kom je in een vicieuze cirkel."

Dat klinkt uitzichtloos...

"Als je uitzoomt is er niet veel om vrolijk van te worden: het geweld en de overstromingen nemen toe. Maar wij zijn er niet in de eerste plaats voor het land, maar voor de mensen. Dus daar put ik moed uit: ieder mens telt, en als we één leven meer perspectief kunnen geven dan geeft dát me hoop. Zoals mevrouw Duwop, een weduwe met zes kinderen die pinda's verbouwt. In de boerengroep van ZOA leert ze hoe ze pinda's langer kan bewaren. Met die groep kan ze ook een vuist maken, waardoor ze nu een betere prijs voor de pinda's krijgt. Dit maakt voor haar het verschil of ze al haar kinderen naar school kan sturen of niet. Ook heeft ze nu iedere dag gevarieerd voedsel voor het hele gezin. Zij heeft letterlijk weer hoop voor de toekomst gekregen."

Zuid-Sudan staat hoog op de Vergeten Lijst met landen die we door de hopeloosheid van de ellende niet meer willen zien. Wat is jouw hoop voor dit land?

"Mijn hoop is dat mensen het doorgaande conflict willen doorbreken. Ik doe dit werk ook vanuit mijn geloof in God. God zegent

ons werk. Daardoor is er hoop. Het is vaak drie stappen naar voren en twee naar achteren – maar we gaan naar voren."

Rina, je bent op bezoek geweest bij Joop in Zuid-Sudan. Wat valt je op als je het vergelijkt met Afghanistan?

Rina: "De weerbaarheid van de vrouwen. De vrolijkheid ondanks alle ellende. Ze proberen er toch het beste van te maken. Afrikaanse vrouwen nemen meer initiatief. In Afghanistan zijn er zoveel culturele obstakels waar vrouwen omheen moeten laveren... In Afghanistan is het bijvoorbeeld een schande voor een man als een vrouw geld binnenbrengt. Ik zie het trouwens wel verbeteren in Afghanistan. Stel dat de Taliban weer terugkomt - dat is helemaal niet ondenkbaar - dan denk ik dat vooral in de grote steden vrouwen de invloed van de Taliban zo klein mogelijk willen houden. De vrouwen laten hun verworvenheden niet zomaar weer afpakken."

In beide landen lijkt de situatie uitzichtloos. Toch staat Afghanistan niet op de Vergeten Lijst. Wat maakt Afghanistan 'beter'?

Joop: "In de officiële lijstjes is Afghanistan er beter aan toe. Zuid-Sudan bungelt behoorlijk onderaan als het gaat om economie en geluk."

Rina: "De overheid is net zo corrupt, de economie ligt net zo op z'n gat. Ik denk dat de infrastructuur van wegen, telefoonnetwerken en internet in Afghanistan beter is.

Wuji Onesta heeft 3 kinderen en is lid van de vrouwengroep 'cassave project'

Adala runt haar eigen naaiwinkel in Dohabab na het meedoen aan een vrouwenproject

Joop en Rina herenigen op Schiphol

'We bemoedigen elkaar door hoopvolle verhalen te delen'

– Rina

Ook het onderwijsniveau ligt hier hoger, al is het nog steeds slecht. Maar qua corruptie en veiligheid is het vergelijkbaar."

Het is altijd onrustig en gevaarlijk in Afghanistan, wat trekt je?

Rina: "Ik heb een soort haat-liefde verhouding met Afghanistan. Er zijn dingen die ik enorm haat, zoals de vrouwenonderdrukking en discriminatie tussen etnische minderheden. We hebben behoorlijk wat vrienden verloren die omgebracht zijn door de Taliban en criminelen. De liefde voel ik bij de veerkracht van de mensen. Wij hebben in ons hart een

roeping voor moslims. Om getuige te zijn van Christus en onvoorwaardelijke liefde te geven, omdat we allemaal zijn geschapen naar het evenbeeld van God. Je zou dat kunnen omschrijven als een soort roeping."

Jullie delen de passie voor 'hopeloze' landen. Waar zit 'm dat in?

Rina: "Onze karakters kunnen dit aan. We zijn optimistisch en enthousiast."

Joop: "Die passie wordt gedreven door de liefde van God voor mensen die ik door wil geven in de omgeving waar ik geplaatst ben. Kansarme mensen. Dat is mijn antwoord op christelijke roeping. Het is gemakkelijk om cynisch te raken, maar ik word gemotiveerd door individuele verhalen. Dat is wat mij gaande houdt."

Rina: "Ik haal inspiratie uit het beeld van de nieuwe aarde. In Jesaja staat dat God wil dat mensen in vrede voor hun huis zitten, van hun eigen opbrengsten kunnen eten, waar kinderen gezond opgroeien in wederzijds respect en vrede. Dat zie ik als mijn visie voor de wereld. Dat begint in de gemeenschappen in Afghanistan. Maar dat zie ik hier ook in Woerden – waar we wonen – in contacten met onze burens, door elkaar te ondersteunen. Dat ieder tot z'n recht komt en echt leeft zoals God dat voorzien heeft."

Hoe zijn jullie elkaar tot steun op zo'n grote afstand?

Rina: "We houden elkaar scherp, want we zijn het lang niet altijd met elkaar eens. We bemoedigen elkaar door hoopvolle verhalen te delen. Als ik bijvoorbeeld merk dat 'mijn' vrouwen het project doorstarten ben ik apetrots en deel ik dit meteen, zodat we samen trots kunnen zijn."

Joop: "Soms gaat dat ver. Afgelopen nacht is Rina tot twee uur bezig geweest met een voorstel voor deze vrouwengroep en heb ik mijn input weer gegeven. We zijn gepassioneerd door ons werk. We herkennen frustraties en kritiek is gemakkelijk te geven. Dan is misschien wel gedeelde smart halve smart." ←

ZOA vertrekt uit Afghanistan

Na bijna twintig jaar vertrekt ZOA deze zomer uit Afghanistan. "ZOA laat een zichtbare voetafdruk achter", zegt Rina.

"We hebben het verschil kunnen maken in veel mensenlevens met onder andere praktische hulp: waterputten slaan, huizen herstellen, boerenprojecten, herstel van infrastructuur waarmee we ook Afghanen aan het werk hielpen, tweehonderd vrouwengroepen die opgezet zijn. We laten een duurzame erfenis achter."

"Toch is het een moeilijk besluit", erkent programmadirecteur Edwin Visser. "Heel anders dan ons gelijktijdige vertrek uit Sri Lanka, waar we een redelijk stabiel land achterlieten en waar we hebben geholpen van noodhulp naar wederopbouw. Het Afghaanse volk lijdt nog steeds onder geweld en natuurrampen. Helaas lukt het ons de laatste jaren niet om voldoende financiering voor de projecten te krijgen. Daarom moeten we ons terugtrekken. In Afghanistan dragen we onze projecten over aan lokale collega's die jarenlang voor ons hebben gewerkt en het nu zelfstandig mogen doen." Rina: "Weet je wat zo leuk is? Het vergroten van de weerbaarheid van vrouwen levert iets heel concreets op: onze vrouwelijke collega's hebben hun eigen organisatie opgezet en fondsen geworven. Zij gaan dus door met ons programma. Dan draag ik het graag over!"

Charity Diner voor ZOA

Ben jij ondernemer? Zet deze datum dan alvast in je agenda: op **woensdag 15 september 2021** organiseren we - mits de coronaomstandigheden dit toelaten - de tweede editie van het ZOA Charity Diner. We verzorgen een avondvullend programma en diner in het splinternieuwe *AFAS Experience Center* in Leusden! De focus van deze avond ligt op ons werk in Jemen, een van de

armste landen in het Midden-Oosten. Miljoenen mensen zijn hier op de vlucht en twee derde van de bevolking lijdt honger.

Houd onze website in de gaten voor meer informatie: www.zoa.nl/ondernemers.

We are able!

Mensen met een handicap staan vaak achteraan. Dat zien we in Nederland, maar nog meer in crisissituaties waar het 'recht van de sterkste' geldt. Het project 'We are able!' werkt aan gelijke kansen voor deze groep in zes landen in Midden-Afrika. ZOA leidt deze samenwerking van Nederlandse én lokale organisaties, gefinancierd door de Nederlandse regering.

Thuiscollecte

De online ZOA-collecte heeft dit jaar een voorlopig bedrag van 262.598,- opgeleverd. Een prachtig bedrag. Alle vrijwilligers: hartelijk dank voor jullie inzet! Sommigen bedachten leuke acties, zoals Marry de Kruijff uit Waarder met de verkoop van

fotokaarten. En Rick van Elk fietste de collecte bij elkaar in zijn voortuin in Reeuwijk.

Wil je alsnog aan het werk van ZOA doneren? Ga naar steun.zoa.nl/donatie.

Nieuwe ZOA film!

Waar staat ZOA precies voor? En wat doen we in de wereld? Dat wordt compact en mooi verteld in een splinternieuwe video over ZOA. Het begint bij de bootvluchtelingen in Vietnam en voert je

langs Irak, Colombia en Uganda. Handig voor jezelf - of voor bijvoorbeeld een presentatie in de kerk of op school.

Bekijk de video:

'HET LEVEN IN JEMEN WAS AL ZWAAR, NU IS 'T HELEMAAL ERG'

Gerrienne Pennings
werkt voor ZOA in
Jemen →

“Bij ZOA geloven we nooit dat een situatie uitzichtloos is, maar het is in Jemen wel heel zwaar”, zegt Gerrienne Pennings, onze medewerker in Jemen. Zij geeft een inkijkje in haar leven en neemt ons enkele dagen mee op reis door dit zwaar geteisterde land.

TEKST GERRIANNE PENNING, MONIQUE BOOM //
FOTO'S ZOA JEMEN

DINSDAG 23 MAART 2021

Het is 's avonds een beetje afgekoeld, maar het is nog steeds ergens tussen de 25 en 30 graden. Ik voel de hitte van de muren afkomen, sterren staan aan de hemel. Mijn oordopjes gaan in, de podcast aan. Ik loop heen en weer op een ommuurd dakterras. Op de achtergrond klinken de gebedsoproepen van lokale moskeeën. Er komt een voicemailberichtje binnen van m'n zusje. Wat zou ik graag weer met haar discussiëren over het avondeten! Ik slaak een diepe zucht. Vanavond komt er ook bericht dat er opnieuw een vredesvoorstel op tafel ligt, maar het is direct alweer afgewezen door de andere partij.

MAANDAG 29 MAART 2021

Na een weekje *Rest and Recuperation* - verplichte rust in stressvolle gebieden - weer aan de slag op kantoor. Maskers op, desinfectiemiddel bij de hand. Ik probeer een paar belangrijke deadlines te halen en stuur berichtjes naar collega's in de Jemenitische hoofdstad Sana'a en Nederland. Tientallen e-mails op een dag, werken aan nieuwe projectvoorstellen en data-analyse. Het grootste deel van mijn werk ziet er zo uit. Mijn dagen zijn altijd uitdagend en nooit saai, maar ook vaak pittig en lang.

'De zon kan hier echt een vijand zijn'

DONDERDAG 1 APRIL 2021

Vandaag ga ik naar de dorpen Fara'a en Mutain in de Al Nokhyla vallei, in het Al Musaymir district (Lahj). Het is afgelegen, droog en heet in de woestijnachtige bergen van Jemen. Geen druppel water, geen groene boom te zien. Toch wonen er al eeuwenlang mensen in deze arme, onherbergzame gebieden in het Midden-Oosten. Voor de oorlog in Jemen was het hier al zwaar, maar nu - na zes jaar oorlog - is het helemaal erg.

In het eerste dorpje waar we aankomen staat een oude, krakkemikkige pick-up klaar om te vertrekken. Eén van de vrouwen heeft medische zorg nodig. Het gaat minstens een uur duren voordat ze bij een kliniek komt waar hopelijk net die dag een dokter zal zijn. Even bellen om te checken gaat niet, want er is geen netwerk bereik hier diep in de bergen. Maar zij heeft geluk dat er een auto is met brandstof...

In het dorpje zwermen kinderen rond. Zij gaan niet naar school, want er zijn geen leraren beschikbaar. Dat geldt trouwens voor de meeste mensen in dit gebied, zij zijn nooit naar school geweest. Ik loop mee met Muna, één van de vrouwen in ons team, naar een van de huisjes. Daar zitten we met een oude vrouw in de schaduw en vragen haar naar de omstandigheden. Op dit moment zijn er twee tijdelijke latrines

Wie is Gerrienne?

Gerrienne Pennings heeft haar masterstudie in Internationale Migratie en Sociale Cohesie voltooid aan drie Europese universiteiten. In 2017 ging zij aan de slag als trainee voor ZOA Uganda. Ze is doorgegroeid als programmamedewerker. Aan het begin van de coronacrisis is zij aan het werk gegaan voor het Jementeam en sinds januari heeft zij de functie Manager of Programme Quality, waarin zij de kwaliteit van ons werk bewaakt.

van golfplaten, die alle dorpsbewoners met elkaar moeten delen. ZOA zal in dit dorpje meer latrines gaan bouwen.

Na dit bezoek rijden we verder. Nog dieper de bergen in. De zon kan hier echt een vijand zijn. Heet, stekend en warm. Elk spatje regen verdampt.

In het volgende dorpje horen we hetzelfde. De dichtstbijzijnde markt waar je verse groenten en fruit kan kopen en medische zorg kunt vinden, is zo'n twee uur rijden ervandaan. Als je tenminste geld voor brandstof hebt om er te komen. Een van de dorpsbewoners vertelt dat pas een vrouw tijdens de bevalling haar kindje heeft verloren. Er was simpelweg geen geld en geen auto om haar naar de dokter te brengen. Ook hoor ik over een vrouw die uit pure wanhoop zichzelf van het leven heeft beroofd. Hoewel ik goed beseft dat ik nooit zal begrijpen wat haar tot het uiterste heeft gedreven, raakt het me diep.

Terwijl ik op het stoepje zit van een huisje waarin helemaal niets te vinden is, behalve een matje op de vloer, lach ik niettemin met de kinderen en leer ik hun namen in gebroken Arabisch. Ik luister naar de vrouwen met verweerde gezichten en diepe lijnen, die spreken van overgave en kracht. Ik zie de kinderen met dunne armpjes en benen.

•
•
•
•
•
•
•
•
•
•

'Ze verloor haar kind - geld voor een dokter was er niet'

Ik luister naar de visie van de vertegenwoordiger van de lokale autoriteiten. Hij vertelt hoe organisaties als ZOA het beste kunnen werken in deze afgelegen gebieden. Ik denk met het team onderweg na over hoe we ervoor kunnen zorgen dat we veilig een vertrouwensband kunnen opbouwen met deze gemeenschappen.

VRIJDAG 2 APRIL 2021

Het is weekend. Bij een kopje koffie lees ik mijn e-mails en werk even de meest urgente dingen bij. Naast me ligt een stapel met kaartjes vol Arabische woorden en een boek over de complexe politieke geschiedenis van Jemen. Maar wat me vooral motiveert en inspireert zijn de mensen. De warme, vriendelijke, koppige, gastvrije en sterke Jemenieten. Die blijven volhouden, ook na zes jaar oorlog. En door een klein stukje van hun verhaal te delen, hoop ik dat ZOA kan blijven werken in dit ingewikkelde, door oorlog verscheurde prachtige land. ←

Wat is er aan de hand in Jemen?

Sinds 2015 woedt er een burgeroorlog in Jemen. Veel mensen zijn op de vlucht geslagen: zo'n 3,6 miljoen. Het escalerende geweld in dit land gaat hand in hand met een ingestorte economie en daar komt de coronacrisis nog bovenop. Dankzij humanitaire noodhulp bleef een grote hongersnood de afgelopen twee jaar uit. Maar door de coronapandemie trekken donoren geld terug. De situatie is nu zo erg, dat één op de vijf kinderen onder de vijf jaar acuut ondervoed is. Twee derde van de ruim 30 miljoen Jemenieten hebben honger. Voedselhulp, medische steun, herstel van watersystemen: alles stopt omdat er simpelweg geen geld meer is voor een land als Jemen. Maar ZOA is er. Hygiëne is één van de speerpunten in Jemen. We zorgen voor sanitair, schoon water en we geven voorlichting. Handen wassen kan letterlijk levens redden. Water en zeep zijn dus essentieel. Ook ondersteunen we kwetsbare families met contant geld of door middel van lokale werkgelegenheidsprojecten.

NIEUW: de Vergeten Lijst. De wereld kijkt weg bij langdurige, uitzichtloze en hopeloze crises

TEKST KLAASJAN BAAS // FOTO'S JONNEKE.NL EN LIVING IMAGE

De Vergeten Lijst 2021

De cijfers liegen niet: de wereld buiten beeld is in grotere nood dan ooit tevoren. Het aantal vluchtelingen is de afgelopen tien jaar meer dan verdubbeld – nu al meer dan 80 miljoen! – terwijl de aandacht ervoor vermindert.

Media en politici hebben aandacht voor acute crises, maar als het te lang duurt verflauwt de aandacht. Dan lijkt het of dit lijden van miljoenen mensen niet meer bestaat.

Daarom vraagt ZOA aandacht voor vijf landen met complexe, langdurige en menselijkerwijs gesproken uitzichtloze crises. Landen waar ZOA tegen de klippen op hoop blijft bieden aan mensen in een hopeloze situatie.

1. Democratische Rubriek Congo

Is het ooit rustig geweest in Congo? Congo is rijk aan zeer gewilde grondstoffen, waar de wereld om vecht. Dit leidt tot geweld, machtsmisbruik en uitbuiting. In dit land worden kind-soldaten geronseld door rebellen en er is veel voorkomend geweld tegen vrouwen. Er zijn 13 miljoen mensen afhankelijk van humanitaire hulp. Het land is zo groot en de conflicten zijn zo divers en complex, dat de media er geen raad mee weten. Er zijn veel Congolezen het land uit gevlucht, maar tegelijk ontvangt Congo ook vluchtelingen uit buurlanden.

Hoe komt de Vergeten Lijst tot stand?

De Vergeten Lijst is zorgvuldig samengesteld aan de hand van meerdere bronnen en criteria. Zo hebben we meegewogen:

- Aantal jaren dat het land te kampen heeft met rampen en conflicten (instabiliteit)
- Stapeling en complexiteit van verschillende conflicten, natuurrampen en klimaatverandering
- Aantal vluchtelingen en ontheemden (UNHCR-rapport)
- Gebrek aan media-aandacht in het

Westen (CARE Underreported Crises)

- Landelijk percentage mensen in nood (Humanitarian Insight)
- Percentage tekort aan fondsen (ten opzichte van het Humanitarian Response Plan)
- Onveiligheid (INFORM risk index)

Het gaat natuurlijk niet alleen om koude cijfers in een levenloze formule. Daarom weegt ZOA deze factoren en stelt zo de definitieve lijst samen.

Negenjarige Iraima González woont in een vluchtelingenkamp in Colombia.

2. Burundi

Misschien wel het onbekendste land op deze lijst. Een klein landje dat grenst aan onder andere Congo en Rwanda. Een van de armste landen van de wereld, waar veel kinderen met honger opgroeien. 65% van de bevolking leeft onder de armoedegrens. Door armoede, schaarste aan landbouwgrond en etnische spanningen is er een vicieuze cirkel van geweld. Nauwelijks toegang tot schoon drinkwater en slechte hygiëne zorgen voor de verspreiding van ziektes. Maar Burundi is ook een land waar de mensenrechten met voeten getreden worden. De meest kwetsbaren zitten dan al snel in de hoek waar de klappen vallen en er is niemand die ze

beschermt. Dit land is écht vergeten: het krijgt geen aandacht in de media. Daardoor is er ook een groot gebrek aan fondsen.

3. Colombia

Jarenlang werd Colombia verscheurd door een slepende burgeroorlog die het land tot een van de onveiligste plekken op aarde maakte. Deze burgeroorlog is op papier voorbij, maar wapens zijn er nog overal in het land, waardoor de onveiligheid is gebleven. Grote delen van Colombia kampen met enorme armoede. Ondertussen wordt het land overspoeld door meer

dan een miljoen Venezolanen, die de politieke en economische crisis in hun eigen land ontvluchten. Ze leven daar onder moeilijke omstandigheden. Er is gebrek aan primaire levensbehoeften, zoals water, voedsel en gezondheidszorg. Vluchtelingen in deze omstandigheden zijn vaak kwetsbaar voor uitbuiting en mensenhandel.

4. Zuid-Sudan

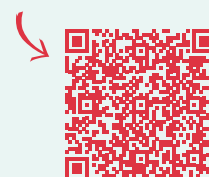
Zuid-Sudan bestaat deze zomer pas 10 jaar, maar geen dag van zijn jonge bestaan verliep vreedzaam. Ook voor de onafhankelijkheid in 2011 was dit gebied een strijdtoneel. Al kon men toen nog wijzen naar het regime in Khartoum dat het zuiden onder de duim wilde houden. Alle conflicten en natuurrampen hebben zo'n zeven miljoen mensen - zestig procent van de

bevolking – verdreven naar met name de buurlanden Uganda en Ethiopië. Het einde lijkt nog niet in zicht voor het twee na armste land ter wereld. De laatste jaren zorgen grote overstromingen voor nog meer ontheemding en voedselschaarste: in grote delen heerst acute hongersnood. Toch blijft het oorverdovend stil...

5. Myanmar

De laatste maanden is Myanmar wat meer in het nieuws door een militaire machtsovername, de protesten en het geweld tegen de bevolking. Wat we niet horen is dat Myanmar een van de armste landen van Zuidoost-Azië is. De bevolking leeft in grote delen van het land onder de meest primitieve omstandigheden, met grote tekorten aan voedsel en schoon drinkwater. Ook kent dit land een complexe combinatie van labiel of militair landsbestuur, etnische spanningen tussen bevolkingsgroepen en geregeld natuurgeweld, zoals overstromingen en cyclonen. Het buitensporig geweld tegen de Rohingya in Myanmar van enkele jaren geleden lijkt vergeten, terwijl deze groep zich zowel binnen als buiten Myanmar in een uitzichtloze situatie bevindt.

Meer informatie over de Vergeten Lijst, de landen en hoe jij kan helpen om hoop te bieden in deze hopeloze crises? Ga naar zoo.nl/devergetenlijst.

**Vluchtelingenstroom
gaat onverminderd door**

‘Situatie in Tigray is nog grillig’

Ethiopiërs uit Tigray steken de grensrivier met Sudan over

Het is een humanitaire ramp van jewelste. Nadat gevechten uitbraken in de Ethiopische provincie Tigray, vluchtten naar schatting 70.000 mensen naar Sudan. Circa 500.000 mensen zijn ontheemd, dus op de vlucht in eigen land. Noodhulpmedewerker Hielke Zantema vertelt het laatste nieuws: “De situatie in Tigray is - nog steeds - erg grillig. Vrijwel dagelijks zijn er gevechten en berichten over nieuwe stromen vluchtelingen.”

TEKST MONIQUE BOOM // FOTO'S JOOST BASTMEIJER, JILKE TANIS

“Met name in de stad Shire, de uitvalsbasis van ZOA in de regio, is de nood hoog. Daar zijn de afgelopen weken tienduizenden ontheemden naartoe gevlucht.” Vluchtelingen en ontheemden hebben werkelijk gebrek aan alles: schoon drinkwater, voedsel, onderdak, kleding en matrassen om op te slapen. Mensen hebben dagenlang gelopen en zitten onder erbarmelijke omstandigheden in verlaten schoolgebouwen of slapen onder de blote hemel.

Hoe, wie en wat

Een korte terugblik. Maandenlang liep de spanning op tussen de regionale overheid van Tigray en de centrale Ethiopische overheid. Begin november 2020 escaleerde dit na een gewelddadige aanval op een Ethiopische

legerbasis. Er braken gevechten uit tussen het nationale leger en het regionale leger (TPLF). De noodtoestand werd uitgeroepen en de TPLF werd tot vijand verklaard. De TPLF, de partij die bijna dertig jaar aan de macht was in Ethiopië, wil de macht herstellen en een autonoom Tigray. Hielke: “De aanleiding waren de geplande verkiezingen in Tigray, die wegens corona uitgesteld werden zoals elders in Ethiopië. De TPLF heeft die door laten gaan. Niemand kon voorzien dat het zo uit de hand zou lopen.” Troepen uit buurland Eritrea, Amhaarse milities – afkomstig uit de zuidelijke buurprovincie Tigray – en andere splintergroeperingen mengden zich in de strijd. Met dramatische gevolgen...

Melishew met haar zoontje in het kamp

Op de vlucht

Honderdduizenden Ethiopiërs zijn op de vlucht geslagen voor onder meer geweld en plunderingen. Ze moesten alles achterlaten, soms halsoverkop. Ze hebben niets, maar zijn wel ernstig getraumatiseerd, zoals Melishew (32). Ze verblijft nu in een klein vluchtelingenkamp in de buurprovincie Amhara. Ze heeft een verdrietige blik in haar ogen en huilt veel. Melishew had met haar gezin een goed leven in Tigray. Ze woonde vlakbij het militaire kamp, waar ze schoonmaakster was. Totdat in november de gevechten uitbraken. “We hoorden ’s nachts ineens gewerschoten. De volgende morgen bleek ongeveer de helft van de soldaten in het kamp gedood te zijn. De rest werd in een truck meegenomen.” Melishew begint te huilen. “Ik zag het met m’n eigen ogen, het was verschrikkelijk.”

Zij en andere burgers werden met een truck naar elders vervoerd en in een bos vastgehouden. “Het was ijsig koud, we hadden honger en waren doodsbang. Mijn twee kinderen vroegen me steeds: ‘Mama, heb je eten? Mama, heb je water?’ De hele dag hoorde ik kinderen om me heen huilen.” Nu zit Melishew in een klein vluchtelingenkamp in Amhara. Haar man ligt sinds hij beschoten werd, in het

ziekenhuis in Gondar (Amhara). Ze huilt: “Ik weet echt niet hoe het verder moet...”

Het ZOA-team in Tigray is druk in de weer om de vele ontheemden te helpen. Vanwege de onveiligheid is het niet gemakkelijk om hulpgoederen het gebied in te krijgen. Maar ZOA is er. “Wij bieden hulp met onderdak en belangrijke spullen als matrassen, dekens, muskietennetten, potten, pannen en zeep. Daarnaast werken we aan sanitaire voorzieningen en hygiëne. Alles om de menselijke waardigheid enigszins te herstellen van mensen die alles moesten achterlaten”, aldus Hielke.

Situatie in Sudan

Zo’n 70.000 Ethiopiërs zijn gevlucht naar buurland Sudan. Dit land kampt met een economische crisis, structurele armoede, conflicten, toenemende droogte, schaarse maar heftige regenbuien die voor overstromingen zorgen, oogsten die verloren gaan en oplaaiend geweld in de deelstaat West-Darfur. “Sudan wordt getroffen door diverse crises en daar komt die van de

‘Ik zag het met m’n eigen ogen: het was verschrikkelijk’

‘We bleven doorlopen, ondanks onze honger, dorst én angst’

Ethiopische vluchtelingen in het oosten van het land bij”, zegt Rasha Darghawath, onze medewerkster in Sudan.

Hongerig, dorstig en getraumatiseerd zijn óók de Ethiopische vluchtelingen die in Sudan aankomen. Het ene vluchtverhaal is nog schrijnender dan het andere. Zo vertelt fotograaf Joost Bastmeijer die vluchtelingenkamp Village 8 bezocht: “Ik sprak een oudere vrouw die zo bang was, dat ze naakt haar huis was ontvlucht. Onderweg kreeg ze gelukkig een paar kleren van andere vluchtelingen.” Village 8 in het zuidoosten van Sudan, is een opvangkamp voor de eerste stroom vluchtelingen. ZOA vangt samen met andere organisaties deze vluchtelingen op. We geven onder meer basisartikelen als zeep, dekens, pannen, kooktoestellen, jerrycans en hygiëneartikelen.

Duurzaam watersysteem

Om vluchtelingen te laten doorstromen en zo Village 8 te ontlasten, is opvangkamp Um Rakouba ingericht. In dit kamp leggen we een grootschalig watersysteem aan, waardoor duizenden vluchtelingen dagelijks drinkwater hebben. Het systeem heeft een waterpomp dat op zonne-energie werkt. De pomp kan water op 110 meter hoogte brengen en wordt over verschillende tappunten in het kamp verspreid. De Ethiopische vluchteling Burhani Zenieba (40) uit de Tigrayese stad Humera is er dankbaar voor. Hij moest met zijn gezin alles achterlaten. “Zonder voedsel of water vluchtten we weg voor het plotselinge hevige geweld, met ons zontje op mijn schouders. Het was buitengewoon riskant om van Humera naar de grens met Sudan te gaan. Maar we zagen met het oog op ons kind geen andere mogelijkheid.

Dus we bleven lopen, ondanks onze honger, dorst en angst. We hadden het geluk dat we onderweg herders ontmoetten die ons voorzagen van eten en drinken.”

Gastvrij, maar ook spanningen

Worden de vluchtelingen met open armen ontvangen in Sudan, het land dat al zo bol staat van crises? Rasha: “Aan de ene kant wel, ze zijn heel gastvrij hier. Tegelijkertijd geeft zo’n enorme aanwas van vluchtelingen

veel spanningen in een gebied dat het al zo moeilijk heeft. Gelukkig werkt ZOA al heel wat jaren in de regio Gedaref. We zetten naast voedselvoorziening vooral in op uitgebreid waterbeheer. Door de opvang van regenwater, irrigatiesystemen, het beheer van waterputten en de aanleg van meer verspreide waterbronnen wordt vraag en aanbod beter beheerd. ZOA werkt daartoe samen met boeren, nomaden en gemeenschappen. Groepen die vaak conflicten hebben over natuurlijke hulpbronnen. Samenwerking draagt bij aan wederzijds begrip. Op die manier hopen we dat er vreedzame, veerkrachtige gemeenschappen ontstaan.” En die veerkracht hebben de Sudanese hard nodig met de vele vluchtelingen in hun spreekwoordelijke achtertuin. ←

In memoriam

Gebre’ezgiabher Gebrearegawi

Het is al weken onrustig in de Ethiopische regio Tigray, als Gebre’ezgiabher op donderdagochtend 19 november 2020 zijn vrouw Letimecheal en zijn zeven kinderen gedag zegt om naar zijn werk te gaan. De werkplek is vlakbij. Net buiten zijn woonplaats Hitsats steekt hij de weg over en is hij al in het vluchtelingenkamp, waar hij voor ZOA als beveiliging werkt. Nu er overal gevaar dreigt, voelt hij zich extra verantwoordelijk voor de angstige vluchtelingen in het kamp.

Gebre’ezgiabher is populair bij de vluchtelingen en zijn ZOA-collega’s. Iedereen kent hem als toegewijd, eerlijk, flexibel en heel sociaal. Gecombineerd met zijn tien jaar werkervaring in het kamp maakt hem dat tot de ideale bruggenbouwer, die ervoor zorgt dat er een uitstekende verhouding is met de lokale gemeenschap. Bovendien organiseert hij regelmatig leuke evenementen waarmee hij vertier brengt in het saai kampleven.

Het afscheid van zijn gezin die ochtend blijkt echter definitief. Gewapende soldaten overvallen het vluchtelingenkamp. Volgens ooggetuigen worden er tientallen burgers vermoord, waaronder meerdere medewerkers van hulporganisaties. In het ZOA-kantoor en in het bijzijn van zijn collega’s wordt Gebre’ezgiabher’s leven wreed beëindigd. Hij is 47 jaar oud geworden.

Sri Lanka toont veerkracht!

Na 26 jaar van noodhulp en wederopbouw is voor ZOA de tijd gekomen om uit Sri Lanka te vertrekken. Dat is onze filosofie: mensen net zolang helpen, totdat ze zichzelf weer kunnen redden. Denk aan hulp op het gebied van landbouw, visserij, onderwijs, huisvesting en traumatherapie. Onze Sri Lankaanse collega's gaan het werk voortzetten via lokale organisaties, met dezelfde veerkracht die hen altijd heeft gekenmerkt. We zijn trots op ze!

Na de burgeroorlog in 2009 bleek uit onderzoek dat er een groot tekort was aan gekwalificeerde docenten in met name Engels en wiskunde. Omdat onderwijs een belangrijk onderdeel is van de wederopbouw van een land, besloot ZOA op een aantal basisscholen een begin te maken met de verbetering van de kwaliteit van onderwijs. **Nu dragen we ons onderwijsproject met een gerust hart over aan lokale partner OPEnE.** →

Tijdens de laatste week van de oorlog in Sri Lanka is Ganesh (57) geraakt door een kogel. Daardoor is hij nu gedeeltelijk verlamd. "Omdat we alles kwijt zijn geraakt tijdens de oorlog, had ik niets meer over om een nieuw leven op te bouwen. Toch voel ik mij nu gezegend. Via een organisatie heb ik tools gekregen om fietsen te repareren. ZOA heeft een werkplaats voor mij gebouwd. **Ik heb de kans gekregen om een nieuwe start te maken - en die heb ik met beide handen aangegrepen."**

ZOA bood noodhulp in Sri Lanka tijdens de langdurige burgeroorlog en opnieuw na de allesverwoestende tsunami in 2004. In 2009 kwam er een einde aan de burgeroorlog. ZOA hielp tienduizenden mensen om hun leven weer op te bouwen. Ook in de landbouw, de melkveehouderij (met behulp van ZOA Business Ambassadors) en de visserij. Dit laatste project gaat stichting Woord en Daad voortzetten.

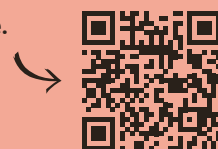

→ Special Sri Lanka!

ZOA heeft een prachtig magazine gemaakt over ons werk in Sri Lanka van de afgelopen 26 jaar.

Wil je een exemplaar? Bestel 'm dan snel: info@zoa.ngo, met vermelding van je adres of lees de Sri Lanka special online.

Voor deze gelegenheid is er ook een Engelstalige editie uitgebracht!

‘We kunnen hoopverlener zijn!’

Nederlands-Syrisch gezin sportief voor ZOA

Op de skeelers, de racefiets, wandelend of hardlopend: het hele gezin Leeftink uit Barendrecht doet enthousiast mee aan de Race voor Refugees onder de naam SYRI-LANDI. Ze hebben hun roots in Syrië. Als geen ander weten ze wat het is om alles achter te laten: “Het is zwaar, heel moeilijk. We missen onze familie enorm.”

TEKST MONIQUE BOOM // FOTO LIEUWE DE JONG

“Ik ga zoveel mogelijk skeeleren en rondjes lopen”, zegt de 15-jarige Natalie, de oudste dochter van de familie Leeftink. “ZOA helpt vluchtelingen en daar doe ik het voor.” Haar broer Daniël (13) beaamt dat: “Ik vind het fijn om te skeeleren en te fietsen. Zo ben ik lekker in beweging en doe ik meteen iets voor het goede doel.” Maxime (7) fietst of wandelt graag mee met papa Martijn. “Soms ga ik mee naar zijn werk op de fiets.” En dat is een hele afstand voor hem: 10 kilometer heen en 10 kilometer terug. Of hij gaat met een skippybal een blokje rond. “Elke meter telt”, lacht zijn vader.

Wortels in Syrië

De wortels van het gezin Leeftink liggen in Syrië. Hoewel... eigenlijk in Libanon. Daar studeert de

Nederlander Martijn rond de eeuwwisseling islamologie, als specialisatie van zijn studie theologie. Hij ontmoet in de bruisende hoofdstad Beiroet de presbyteriaanse Syrische Kinda, die na haar studie Arabisch in Damascus op deze plek theologie studeert. De vonk slaat over en - om een lang verhaal kort te maken - ze trouwen in 2004. Damascus wordt bijna vanzelfsprekend hun woonplaats. Kinda is er geboren en getogen. “Het is een prachtige stad! *History was made there*”, lacht ze. Damascus is een van de oudste steden in het Midden-Oosten, met geurige markten, kleurrijke steegjes én bekend om zijn gastvrijheid. “Als je een winkel binnenstapt, krijg je weleens spontaan thee aangeboden. Dat zie ik hier in de supermarkt nog niet zo snel gebeuren”, lacht ook Martijn. Hij gaat onder meer aan de slag voor het Nederlands Instituut voor Academische Studies. Kinda werkt bij een Amerikaanse onderwijsinstelling, totdat de instelling om politieke redenen haar deuren moet sluiten. Intussen krijgen ze hun eerste kinderen, Natalie en Daniël.

Langdurig conflict

In 2011 breekt in Syrië de burgeroorlog uit. Wat merken ze daar in het begin van? Kinda: “In Tunesië, Egypte en Libië waren er demonstraties. Ik dacht nog bij mezelf: dat gebeurt vast niet hier, mensen zijn heel bang. Maar als het hier gebeurt, wordt het een groot bloedbad.” Helaas komt haar voorspelling uit. De demonstraties in Syrië blijven niet zonder gevolgen. Aanvankelijk is het relatief rustig in de Syrische hoofdstad, maar de gevechten komen steeds dichterbij. De ene na de andere ambassade sluit zijn deuren. “Op een dag, het was voorjaar 2012, was Daniël met de schoolbus naar school. De route liep langs een militaire kazerne. Wij waren thuis en hoorden plots een enorme explosie. We schrokken enorm. Het bleek achteraf ver daarvan, maar we beseften dat het echt niet meer

‘Plots hoorden we een enorme explosie’

Het gezin Leeftink
in Damascus

veilig was. In de zomer van 2012 kwamen ook de bommenwerpers. Heel stressvol. We besloten definitief naar Nederland (terug) te gaan. Makkelijk was die beslissing niet. Wij hoefden niet te vluchten, maar moesten wel ons hele leven achterlaten: onze familie, ons huis, werk en onze school." Natalie en Daniël bevestigen: "We missen vooral onze vrienden en onze neefjes en nichtjes." Kinda vult aan: "Het is heel moeilijk, nog steeds. Mijn vader en moeder mis ik nog het meest. Maar ik mis bijvoorbeeld ook mijn taal, het is zo heerlijk om je te kunnen uiten in een taal die zo helemaal bij je past." Martijn: "Eigenlijk leven we in twee werelden. We verlangen terug naar Syrië en onze familie, maar proberen intussen hier een leven op te bouwen."

Enorme nood

Het gezin strijkt neer in Barendrecht. Kinda is fulltime huismoeder en helpt mee met bijbelstudies voor vrouwen uit het Midden-Oosten. Martijn werkt als missionair predikant in Rotterdam, specifiek in christelijk ontmoetingscentrum Het Kruispunt, waar christenen en moslims met elkaar kunnen praten en deelnemen aan (sociale) activiteiten.

Omdat Kinda en Martijn nog steeds contact hebben met hun Syrische familie en vrienden, weten ze dat de situatie in Syrië nijpend is. De internationale sancties treffen vooral de burgerbevolking. Naar schatting zestig procent leeft onder de armoedegrens. "Mijn vader en een dominee van een lokale kerk helpen ontheemden in hun wijk. Maar dat is heel lastig. Basisbenodigdheden zijn er bijna niet of onbetaalbaar, zoals schoon drinkwater, brood of elektriciteit. De prijs van brood is net zo hoog als een maandinkomen! Daarnaast heeft de

burgeroorlog niet alleen huizen kapotgemaakt, maar ook relaties. Er is een diepgeworteld wantrouwen naar elkaar ontstaan, terwijl het zo'n gastvrij land is", verzucht Kinda. "Wat Syriërs nodig hebben, is onderlinge vrede en vrede in hun hart, wat volgens mij alleen via Jezus mogelijk is. Daar bidden we voor. Ondertussen zijn we heel actief met Race for Refugees." Martijn: "We zijn blij dat ZOA in Syrië aanwezig is en hulp verleent. Dat geeft hoop. Zo kunnen we weliswaar niet zelf ter plekke hulp bieden, maar we kunnen wel hoopverlener zijn!" ←

Doe ook mee!

Wereldwijd zijn miljoenen mensen alles kwijtgeraakt door een oorlog of een ramp. Met de *Race for Refugees* halen we geld op om hen te helpen. We racen virtueel de hele wereld over, door alle landen waar ZOA werkt. Een reis van ruim 70.000 kilometer. Sport jij een etappe mee? Zwemmen, fietsen, hardlopen, mountainbiken, wandelen, steppen...alles kan. Kies je eigen uitdaging, sport mee en laat je sponsoren. Of steun deze actie met een gift.

Doe ook mee met de Race for Refugees en scan de QR-code.

**'Ik geef vluchtelingen
graag een toekomst!
Daarom laat ik na aan ZOA.'**

Jeanie Hoogendoorn (84 jaar)

Na uw leven bijdragen aan een hoopvolle toekomst voor vluchtelingen wereldwijd

Wilt u meer weten over nalaten aan ZOA?
Vraag dan de brochure *Geloof in Geven* aan
via www.zoa.nl/nalaten of scan de QR-code.

Voor een persoonlijk gesprek of meer informatie
kunt u contact met ons opnemen via:

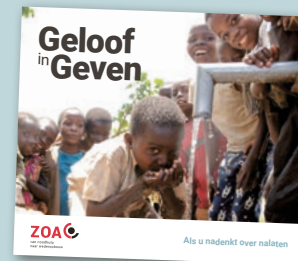
Yolenta Pater

06 558 307 18 / y.pater@zoa.ngo

Annerieke Kroon

06 160 705 16 / a.kroon@zoa.ngo

'WE ZAGEN DE VERSLAGENHEID IN HUN OGEN'

We zijn er. Ook op plaatsen waarvoor
minder aandacht is. Twee ZOA Business
Ambassadors (ZBA) vertellen waarom
zij een verschil willen maken, juist op die
'vergeten' plekken.

Wereldwijd zijn ruim 80 miljoen mensen op
de vlucht. Voor de meeste vluchtelingen
geldt dat hun verhaal nooit verteld wordt.
Voor ex-ondernemer Henk van Hierden
(stichting 'de Eekhorst') was dit een reden
om zich aan te sluiten als een ZBA. "Door
de grote nood in de wereld bestaat het risico
dat we bepaalde landen vergeten of over
het hoofd zien. Bij ZOA is daar aandacht
voor." Zo was een bijdrage van het team
Noodhulp bestemd voor Colombia, waar
twee miljoen Venezolaanse vluchtelingen
onder moeilijke omstandigheden leven.

Ook Jonneke Oskam (www.jonneke.nl)
en haar man zijn ZBA: "We vinden maat-
schappelijk verantwoord ondernemen
belangrijk: verder kijken dan je eigen leven
en investeren in levensveranderende
projecten." Tijdens een veldbezoek aan het
dorp Karurama in Burundi werden zij enorm
geraakt. "We zagen de matheid en versla-
genheid in de ogen van de mensen. Een
van de vrouwen (zie foto) heeft voor mij
lang symbool gestaan voor onze bijdrage
aan ZOA. Ze was zonder hoop. Maar ZOA
hielp haar om haar vaardigheden te ontwik-
kelen. Tijdens ons tweede bezoek vertelde
ze met een grote glinstering in haar ogen
dat ze nu een eigen handeltje heeft."

Als betrokken ZOA Business Ambassadors
maken Henk en Jonneke een direct
verschil. **Wil je als ondernemer ook
betrokken raken bij het werk van ZOA?**
Ga naar zoa.nl/ondernemers.

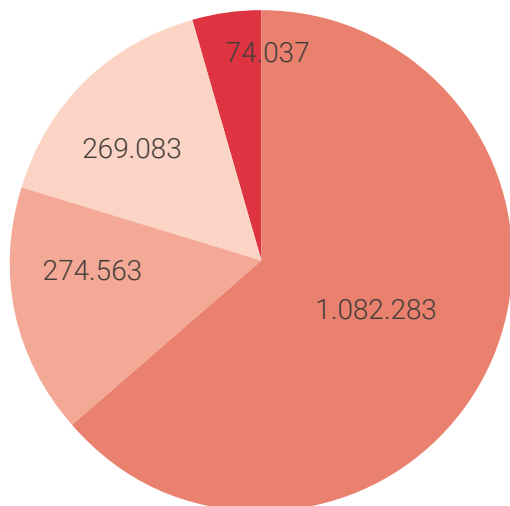
FOTO JONNEKE.NL

Facts

ZOA in het afgelopen
jaar in cijfers:

Ondanks alle beperkingen door corona slaagden we erin in 2020 nog meer mensen in nood te bereiken:

- Afrika
- Midden-Oosten
- Verre Oosten
- Zuid-Amerika

Totaal aantal mensen bereikt wereldwijd:

1.699.966

(2019: 1,4 miljoen)

Het tegengaan van Corona-besmettingen was een belangrijk onderdeel van ons werk in 2020:

641.789

mensen kregen informatie over het virus en instructies om het te voorkomen

31.761

hygiëne-pakketten uitgedeeld

7135

gezinnen kregen contant **geld, voedselbonnen of voedselpakketten** om te overleven tijdens de lockdown

5081

boeren kregen steun om de **landopbrengst te verbeteren**. Onder andere door instructies, contant geld, zaad, meststoffen en diervoeding

Top 5 landen

waar we de meeste mensen hebben bereikt:

1. Burundi
2. Ethiopië
3. Sudan
4. Jemen
5. Afghanistan

In 31 interviews

met landelijke media vertelden ZOA-collega's over hun werk van noodhulp naar wederopbouw

40.300

mensen hebben ZOA financieel gesteund in 2020

In Indonesië bouwden we **280 aardbevingsbestendige huizen**

In Uganda verzorgde ZOA ruim **400 uur radio-onderwijs**, verstrekten we **1671 radio's op zonne-energie** aan de meest kwetsbaren en deelden we meer dan **65.000 lespakketten** uit in vluchtelingenkampen. **200 docenten zijn getraind** om deze leerlingen te begeleiden

'Ik wil graag iets doen voor arme kinderen in Jemen'

We zijn onder de indruk van de inzet, betrokkenheid én creativiteit van onze – soms jonge – vrijwilligers. De 10-jarige Jenneke Plugge uit Werkendam zag beelden van arme kinderen in Jemen. Ze ging meteen aan de slag en verkocht tweedehands spulletjes. Nu heeft ze alweer een nieuwe actie bedacht!

Hoe kwam je op het idee?

"Ik keek met mijn zus naar het Jeugdjournaal en zag toen de nood in Jemen. Mensen wonen daar in krotjes en de kinderen zitten op een stoffige grond. Ik wilde er heel graag wat aan doen. Ik zag op het internet dat ZOA mensen helpt in Jemen. Daarom gaat de opbrengst van mijn winkeltje naar ZOA."

Wat maakte dat jouw actie zo'n groot succes was?

"Ik had een kraampje op de oprit. Al gauw kwamen allemaal burens en bekenden extra spullen brengen voor de verkoop. Ik verkocht servies, chips, tennisballen, boekjes, kralen en nog veel meer. Bijna elke dag bouwde ik de kraam weer op. Veel wandelaars kochten wat en al snel raakte de pot vol met geld!"

En je hebt alweer een nieuwe actie bedacht?

"Ja, ik ga - als het straks warm is - smoothies maken en verkopen. Ik vind het leuk om bezig te zijn en nieuwe dingen te verzinnen voor die arme kinderen in Jemen."

Jenneke (10)
verkoopt
spulletjes:
'Al snel raakte
de pot vol met
geld!'

ZOA

van noodhulp
naar wederopbouw

Colofon

Het ZOA-magazine is een
periodieke uitgave van ZOA.
Oplage: 30.000
ISSN: 1871-0727
KvK: 41009723

Adres

Sleutelbloemstraat 45
Postbus 4130
7322 AJ Apeldoorn
T 055 36 63 339
I www.zoa.nl
E info@zoa.ngo

NL46 INGB 0000 0005 50
NL02 RABO 0387 5120 12

Redactie

René Vlug
(hoofdredacteur)
KlaasJan Baas
Monique Boom
(eindredactie)
Lieuwe de Jong
(beeldredactie)
Henriëke Buit

Vormgeving

Deelstra en de Jong,
www.deelstraendejong.nl

Fotografie

Lieuwe de Jong
Joost Bastmeijer
ByMarianne Photography
Jilke Tanis
Jonneke.nl
Living Image

Druk

Drukkerij De Bunschoter

© ZOA. ZOA staat
positief tegenover het
kopieren of vermenig-
vuldigen van artikelen,
mits met bronvermelding.
Graag ontvangen wij
een bewijsexemplaar.
Adressenbestanden van
ZOA worden niet uitgeleend
of doorverkocht.

The logo for ZOAC, featuring the letters 'ZOAC' in a bold, red, sans-serif font. To the right of the letters is a stylized circular icon composed of two curved segments, one red and one black, forming a shape reminiscent of a lowercase 'c' or a partial circle.

van noodhulp
naar wederopbouw

Hopeloos bestaat niet!

**Daarom zijn wij er voor slachtoffers
van vergeten rampen.**

Congo, Burundi, Colombia, Zuid-Sudan en Myanmar.
Vijf landen met rampen waar de wereld nauwelijks aandacht
aan schenkt. Samen laten we deze mensen er niet alleen
voor staan. Met jouw gift helpt ZOAC met bijvoorbeeld eten,
schoon drinkwater of onderdak. Help je ook mee?

Help mee via zoa.nl/devergetenlijst of geef op **NL46 INGB 0000 0005 50**

Of scan de
QR-code →

